

Rannsachadh air

Fòn-eòlas Dualchainnt Ghàidhlig Gheàrrloch, Siorrachd Rois

le

Roy G Wentworth

Clàr-innse

<i>Giorrachaidhean agus Samhlaidhean</i>	<i>xi</i>
<i>Liosta Leabhraichean</i>	<i>xvii</i>
1 Ro-ràdh	1
1.1 A' Choimhearsnachd	1
1.2 Luchd-fiosrachaidh	4
1.3 Obair-làraich	8
1.4 Notaireachd agus co-ghnàthsan clò-ghrafachd	9
1.5 Prionnsabail fon Tuairisgeul	13
<i>FÒN-EÒLAS</i>	<i>15</i>
2 An Lide agus Feartan Os-teasganach	15
2.1 An Lide	15
2.2 Lideachadh	28
2.3 Structar	34
2.4 Beum	34
2.5 In-tònachd san t-Seantans	39
2.6 Cainneachd	40
2.7 Srònachd	52
3 Lidean le Beum	64
3.1 Siostam nam Fuaimreag	64
3.1.1 Aon-fhogharan Beulach	64
3.1.2 Aon-fhogharan Srònaichte	65
3.1.3 Paidhreannan mionamail agus faisg-mhionamail	66
3.1.4 Co-roinn nam Fuaimreag le Beum	68
3.1.5 Dà-fhogharan	70
3.2 Siostam nan Consan	74
3.2.1 Liosta-iomlan de dh'Fhòineimean Consanach	74
3.2.2 Paidhreannan mionamail agus faisg-mhionamail	77
3.2.3 Còmhlain chonsan	83
3.2.4 Fad ann an consain	97
<i>FOGHARACHD, CO-ROINN AGUS EACHDRAIDH NAM FÒINEIMEAN AIR LETH</i>	<i>100</i>
4 Fuaimreagan	100
AON-FHOGHARAN	100
4.1 Fòineim /ɑ(:)/	100
4.1.1 Alafonan	100
4.1.2 Srònachd	101
4.1.3 Co-roinn	101
4.1.4 /ɑ/ ghoirid	103
4.1.5 /ɑ:/ fhada	120
4.2 Fòineim /ɛ(:)/	130
4.2.1 Alafonan	130
4.2.2 Cinneachadh /ɑ(:)/ gu /ɛ(:)/ ann an suidheachadh srònach le beum	132

4.2.3	Tar-iathadh eadar alafonan de /ɛ/ agus /e/	135
4.2.4	Co-roinn iar-chonsanach	136
4.2.5	/ɛ/ ghoirid	136
4.2.6	/ɛ:/ fhada	150
4.3	Fòineim /e(:)/	156
4.3.1	Alafonan	156
4.3.2	Srònachd	157
4.3.3	Co-roinn	158
4.3.4	/e/ ghoirid	158
4.3.5	/e/ fhada	167
4.4	Fòineim /i(:)/	172
4.4.1	Alafonan	172
4.4.2	Srònachd	174
4.4.3	Co-roinn	175
4.4.4	/i/ ghoirid	176
4.4.5	/i/ fhada	190
4.5	Fòineim /ɔ(:)/	196
4.5.1	Alafonan	196
4.5.2	Srònachd	198
4.5.3	Co-roinn	198
4.5.4	Co-thadhal ri consain bhileach	201
4.5.5	Geàrr-chunntas air co-roinn iar-chonsanach	201
4.5.6	/ɔ/ ghoirid	202
4.5.7	/ɔ:/ fhada	215
4.6	Fòineim /o(:)/	226
4.6.1	Alafonan	226
4.6.2	Srònachd	227
4.6.3	Co-roinn	228
4.6.4	Co-thadhal ri consain bhileach	229
4.6.5	Geàrr-chunntas air co-roinn iar-chonsanach	229
4.6.6	/o/ ghoirid	230
4.6.7	/o:/ fhada	237
4.7	Fòineim /u(:)/	240
4.7.1	Alafonan	240
4.7.2	Tar-iathadh	244
4.7.3	Srònachd	244
4.7.4	Co-roinn	244
4.7.5	Geàrr-chunntas air co-roinn iar-chonsanach	245
4.7.6	/u/ ghoirid	246
4.7.7	/u:/ fhada	262
4.8	Fòineim /ʊ(:)/	275
4.8.1	Alafonan	275
4.8.2	Srònachd	277
4.8.3	Co-roinn	277
4.8.4	Geàrr-chunntas air co-roinn iar-chonsanach	277
4.8.5	/ʊ/ ghoirid	278
4.8.6	/ʊ:/ fhada	281
4.9	Fòineim /ʌ(:)/	287
4.9.1	Alafonan	287
4.9.2	Tar-iathadh eadar alafonan de /ʌ/ agus /e/	288
4.9.3	Srònachd	288
4.9.4	Co-roinn	288
4.9.5	Geàrr-chunntas air co-roinn iar-chonsanach	289
4.9.6	/ʌ/ ghoirid	290
4.9.7	/ʌ:/ fhada	298

DÀ-FHOGHARAN	301
4.10 Dà fhoghar /[ai]/	301
4.10.1 Alafonan	301
4.10.2 Srònachd	302
4.10.3 Co-roinn	302
4.10.4 Eachdraidh dà-fhoghair / [ai] /	303
4.11 Dà fhoghar /[ěi]/	307
4.12 Dà fhoghar /[ei]/	309
4.13 Dà fhoghar /[ĩi]/	309
4.14 Dà fhogharan /[ui]/, /[ui]/	310
4.14.1 Alafonan	310
4.14.2 Srònachd	311
4.14.3 Co-roinn	311
4.14.4 Eachdraidh dà-fhoghair / [ui] /	312
4.14.5 Eachdraidh dà-fhoghair / [ui] /	315
4.15 Dà fhoghar /[xi]/	318
4.15.1 Alafonan	318
4.15.2 Srònachd	318
4.15.3 Co-roinn	319
4.15.4 Eachdraidh dà-fhoghair / [xi] /	319
4.16 Dà fhogharan /[au]/, /[eu]/	324
4.16.1 Alafonan	324
4.16.2 Srònachd	326
4.16.3 Co-roinn	326
4.16.4 Eachdraidh dhà-fhogharan / [au] /, / [eu] /	327
4.17 Dà fhoghar /[ou]/	332
4.17.1 Alafonan	332
4.17.2 Srònachd	333
4.17.3 Co-roinn	334
4.17.4 Eachdraidh dà-fhoghair / [ou] /	334
4.18 Dà fhoghar /[ix]/	337
4.18.1 Alafonan	337
4.18.2 Srònachd	338
4.18.3 Co-roinn	338
4.18.4 Eachdraidh dà-fhoghair / [ix] /	338
4.19 Dà fhoghar /[ia]/	343
4.19.1 Alafonan	343
4.19.2 Srònachd	343
4.19.3 Co-roinn	344
4.19.4 Eachdraidh dà-fhoghair / [ia] /	344
4.20 Dà fhogharan /[ux]/, /[ua]/	350
4.21 Dà fhoghar /[ux]/	351
4.21.1 Alafonan	351
4.21.2 Co-roinn	352
4.21.3 Eachdraidh dà-fhoghair / [ux] /	352
4.22 Dà fhoghar /[ua]/	356
4.22.1 Alafonan	356
4.22.2 Co-roinn	356
4.22.3 Eachdraidh dà-fhoghair / [ua] /	356
5 Consain	359

5.1	Consain Dhùinte Neo-ghuthach	359
5.1.1	Consain Dhùinte Neo-ghuthach Neo-anailichte	359
5.1.2	Consain Dhùinte Neo-ghuthach Anailichte	360
5.2	Consain Dhùinte Ghuthach	365
5.3	Bilich	366
5.3.1	Eachdraidh a' bhilich /p/	367
5.3.2	Cleachdadh a' bhilich ghuthaich /b/	369
5.3.3	Eachdraidh a' bhilich /p ^h /	370
5.3.4	Cleachdadh a' bhilich ghuthaich /b ^h /	373
5.4	Deudaich agus ailbhealaich	374
5.4.1	Deudaich neo-phalataichte	374
5.4.2	Deudaich phalataichte	374
5.4.3	Ailbhealaich	375
5.4.4	Eachdraidh an deudaich neo-phalataichte /t/	376
5.4.5	Cleachdadh an deudaich ghuthaich /d/	378
5.4.6	Eachdraidh an deudaich neo-phalataichte /t ^h /	379
5.4.7	Cleachdadh an deudaich ghuthaich /d ^h /	382
5.4.8	Eachdraidh an deudaich phalataichte /t'/	382
5.4.9	Cleachdadh an deudaich ghuthaich /d'/	385
5.4.10	Eachdraidh an deudaich phalataichte /t' ^h /	386
5.4.11	Cleachdadh an deudaich ghuthaich /d' ^h /	388
5.4.12	Eachdraidh an ailbhealaich /t/	389
5.4.13	Cleachdadh an ailbhealaich ghuthaich /d/	390
5.4.14	Eachdraidh an ailbhealaich /t ^h /	391
5.4.15	Cleachdadh an ailbhealaich ghuthaich /d ^h /	392
5.5	Vèilearaich	392
5.5.1	Vèilearaich neo-phalataichte	392
5.5.2	Vèilearaich phalataichte	392
5.5.3	Eachdraidh an vèilearaich phalataichte /k'/	394
5.5.4	Cleachdadh an vèilearaich ghuthaich /g'/	396
5.5.5	Eachdraidh an vèilearaich phalataichte /k' ^h /	397
5.5.6	Cleachdadh an vèilearaich ghuthaich /g' ^h /	399
5.5.7	Eachdraidh an vèilearaich neo-phalataichte /k/	399
5.5.8	Cleachdadh an vèilearaich ghuthaich /g/	402
5.5.9	Eachdraidh an vèilearaich neo-phalataichte /k ^h /	403
5.5.10	Cleachdadh an vèilearaich ghuthaich /g ^h /	406
5.6	Suathaich	406
5.6.1	Suathaich bhileach	407
5.6.2	Eachdraidh an t-suathaich bhilich /v/	408
5.6.3	Eachdraidh an t-suathaich bhilich /f/	412
5.6.4	Suathaich phalatach	417
5.6.5	Eachdraidh an t-suathaich phalataich /ɣ'/	421
5.6.6	Eachdraidh an t-suathaich phalataich iar-anailichte /ɣ' ^h /	425
5.6.7	Eachdraidh an t-suathaich phalataich /x'/	427
5.6.8	Suathaich veilearach	429
5.6.9	Eachdraidh an t-suathaich vèilearaich /ɣ/	432
5.6.10	Eachdraidh an t-suathaich vèilearaich /x/	436
5.7	Siosaich	438
5.7.1	Eachdraidh an t-siosaich /s/	438
5.7.2	Eachdraidh an t-siosaich /s'/	441
5.8	Suathach glotasach	444
5.8.1	Fuaimean-'h' aig deireadh facail no ro iar-leasachan	444
5.8.2	Eachdraidh an t-suathaich ghlotsaich /h/	448
5.9	Sònaraich	453

5.9.1	Na sònaraich anailichte	453
5.9.2	Consan dùinte srònach /m/	457
5.9.3	Eachdraidh a' chonsain dhùinte shrònaich /m/	457
5.9.4	Na fòineimean-n	460
5.9.5	Eachdraidh an t-sònaraich /N/	462
5.9.6	Eachdraidh an t-sònaraich /n/	466
5.9.7	Eachdraidh an t-sònaraich fhada /n:/	469
5.9.8	Eachdraidh an t-sònaraich /n ^h /	470
5.9.9	Eachdraidh an t-sònaraich /N´/	470
5.9.10	Na crithich	473
5.9.11	Eachdraidh a' chrithich /R/	479
5.9.12	Eachdraidh a' chrithich /R ^h /	483
5.9.13	Eachdraidh a' chrithich /r/	484
5.9.14	Eachdraidh a' chrithich /r ^h /	489
5.9.15	Eachdraidh a' chrithich /r´/	491
5.9.16	Eachdraidh a' chrithich /r ^h /	495
5.9.17	Na taobhaich	496
5.9.18	Eachdraidh an taobhaich /L/	502
5.9.19	Eachdraidh an taobhaich /L ^h /	507
5.9.20	Eachdraidh an taobhaich /L´/	508
5.9.21	Eachdraidh an taobhaich /l´/	511
5.9.22	Eachdraidh an taobhaich fhada /l´:/	514
5.9.23	Eachdraidh an taobhaich /l ^h /	514
5.9.24	Eachdraidh an taobhaich /l/	515
5.9.25	Eachdraidh an taobhaich /L/ (bho theipeachan SA1961/105, SA1961/106 agus SA1961/107)	516
5.9.26	Eachdraidh an taobhaich /t/ (bho theipeachan SA1961/105, SA1961/106 agus SA1961/107)	518
5.9.27	Eachdraidh an taobhaich /t ^h / (bho theipeachan SA1961/105, SA1961/106 agus SA1961/107)	519
5.10	Leth-fhuaimreagan	520
5.10.1	Leth-fhuaimreag /i/	520
5.10.2	Leth-fhuaimreag /u/	524
5.10.3	Eachdraidh na leth-fhuaimreig /i/	526
5.10.4	Eachdraidh na leth-fhuaimreig /u/	529
5.11	Gun Chonsain a bhith aig Toiseach, aig Meadhan agus aig Deireadh Facail	531
5.11.1	Nialas aig toiseach facail	531
5.11.2	Hiatas	535
5.11.3	Nialas aig deireadh facail	543
5.12	Còmhlain Chonsan	546
5.12.1	Còmhlain le /s/, /s´/ plus consan dùinte	546
5.12.2	Còmhlain le /s/, /s´/ plus srònach (neo-bhileach) no taobhach	552
5.12.3	/s´/ palataichte ann an còmhlain aig toiseach facail	557
5.12.4	/R/-chòmhlain, /r/-chòmhlain agus /r´/-chòmhlain	559
5.12.5	Còmhlan /RN/	566
5.12.6	Còmhlan /RL/	567
5.12.7	Còmhlan /Rl´/	568
5.12.8	Còmhlan /Rt/	569
5.12.9	Còmhlain /Rt ^h / agus /Rt ^h /	570
5.12.10	Còmhlan /RS/	570
5.12.11	Còmhlain /RSp/, /RSN/, /RSN´/, /RSL/, /Rst/, /RstV/, /Rstl´/, /RstL´/	571
5.13	Còmhlain /xk/	574
5.13.1	Eachdraidh a' chòmhlain /xk/ :	576
5.14	Còmhlain le consan dùinte	577
5.14.1	Consan dùinte a' leantainn consan taobhach	578

5.14.2	Consan dùinte a' leantainn /r/, /r'/	580
5.14.3	Consan dùinte a' leantainn consan srònach	581
5.14.4	Taobhach no srònach a' leantainn deudach	590
5.15	An t-aifrichead /tʰs'/	592
5.15.1	Eachdraidh an aifrichead /tʰs'/	593
5.15.2	Eachdraidh a' chòmhlain /tʰs'/	594
5.16	Svarabhakti	595
5.16.1	Fuaimreag svarabhakti	595
5.16.2	Consain ann an svarabhakti	598
5.16.3	Suidhichidhean nam fuaimreagan eipinteach	603
5.16.4	Eachdraidh nan còmhlan svarabhakti	605
6	Lidean gun Bheum	625
6.1	(a) Lidean a tha gun bheum gu h-in-ghnèitheach	625
6.1.1	(i) Faclan neo-leicseachail	625
6.1.2	(ii) Lidean a tha gun bheum ron lide le beum ann am faclan le beum	627
6.1.3	(iii) Lidean a tha gun bheum an dèidh an lide le beum ann am faclan le beum.	628
6.2	(b) Lidean a tha gun bheum gu suidheachail	634
6.2.1	Lùghdachadh ann an lidean gun bheum	634
6.2.2	Lùghdachadh ann an Lidean le Dàrnacha agus le Treasacha Beum	635
6.3	Fuaimreagan ann an Lidean gun Bheum	636
6.3.1	Fuaimreagan eadar-sgarach	636
6.3.2	Paidhreannan mionamail agus faisg-mhionamail	637
6.3.3	Co-fhuaimneachd Fhuaimreag	638
6.3.4	Fuaimreagan gun Bheum a' leantainn Hiatais	640
6.4	Call fuaimreig gun bheum tro apacoip, tro aifeise, tro shioncoip	641
6.4.1	Call fuaimreig gun bheum tro apacoip	641
6.4.2	Schwa às-tuislidh	642
6.4.3	Call /ʁ/ tro aifeise	648
6.4.4	Call /ʁ/ tro shioncoip	650
<i>FOGHARACHD, CO-ROINN AGUS EACHDRAIDH NAM FÒINEIMEAN AIR LETH</i>		652
7	Fuaimreagan gun Bheum	652
7.1	Fuaimreag /a/	652
7.1.1	Alafonan	652
7.1.2	Co-fhuaimneachd Fhuaimreag	652
7.1.3	Co-roinn	653
7.1.4	Eachdraidh /a/ gun bheum	653
7.2	Fuaimreag /ɛ/	663
7.2.1	Alafonan	664
7.2.2	Co-fhuaimneachd fhuaimreag	664
7.2.3	Co-roinn	665
7.2.4	Eachdraidh /ɛ/ gun bheum	665
7.3	Fuaimreag /e/	667
7.3.1	Co-roinn	667
7.3.2	Eachdraidh /e/ gun bheum	668
7.4	Fuaimreag /i/	669
7.4.1	Alafonan	669
7.4.2	Co-roinn	670
7.4.3	Eachdraidh /i/ gun bheum	671
7.5	Fuaimreag /ɔ/	686
7.5.1	Alafonan	687
7.5.2	Co-roinn	687

7.5.3	Eachdraidh /ɔ/ gun bheum	688
7.6	Fuaimreag /o/	697
7.6.1	Co-roinn	697
7.6.2	Eachdraidh /o/ gun bheum	697
7.7	Fuaimreag /u/	699
7.7.1	Alafonan	699
7.7.2	Co-roinn	701
7.7.3	Eachdraidh /u/ gun bheum	701
7.8	Fuaimreag /u/	712
7.8.1	Co-roinn	712
7.9	Fuaimreag /ʌ/	714
7.9.1	Alafonan	715
7.9.2	Co-roinn	716
7.9.3	Eachdraidh /ʌ/ gun bheum	716
8	Consain ann an lidean gun bheum	731
8.1	Liosta-iomlan agus fogharachd	731
	Cinneachadh eachdraidheil nam fòineimean consanach air leth	733
8.2	Consain dùinte	733
8.2.1	Fòineim /p/ ann an lide gun bheum	733
8.2.2	/p ^h / gun bheum	734
8.2.3	/t/ gun bheum	734
8.2.4	/t ^h / gun bheum	737
8.2.5	/tˀ/ gun bheum	737
8.2.6	/t ^h / gun bheum	740
8.2.7	/t̥/ gun bheum	740
8.2.8	/kˀ/ gun bheum	741
8.2.9	/k ^h / gun bheum	743
8.2.10	/k/ gun bheum	744
8.2.11	/k ^h / gun bheum	747
8.3	Suathaich	748
8.3.1	/v/ gun bheum	748
8.3.2	/f/ gun bheum	748
8.3.3	/vˀ/ gun bheum	749
8.3.4	/xˀ/ gun bheum	750
8.3.5	/ɣ/ gun bheum	751
8.3.6	/x/ gun bheum	751
8.3.7	/s/ gun bheum	752
8.3.8	/sˀ/ gun bheum	753
8.3.9	/h/ gun bheum	755
8.4	Sònaraich	755
8.4.1	/m/ gun bheum	755
8.4.2	/N/ gun bheum	756
8.4.3	/n/ gun bheum	758
8.4.4	/Nˀ/ gun bheum	761
8.4.5	/L/ gun bheum	764
8.4.6	/lˀ/ gun bheum	766
8.4.7	/Lˀ/ gun bheum	767
8.4.8	/R/ gun bheum	769
8.4.9	/r/ gun bheum	770
8.4.10	/rˀ/ gun bheum	772
8.5	Gun Chonsain a bhith aig Meadhan agus aig Deireadh Facail	774
8.5.1	Hiatas eadar lidean gun bheum	774

8.5.2	Nialas an dèidh lide gun bheum aig deireadh facail	775
CÒMHLAIN CHONSAN		777
8.6	Còmhlain a' tòiseachadh le consan dùinte	777
8.6.1	Còmhlan /t ^h r/ gun bheum	777
8.6.2	Còmhlain /tN/, /t'N'/ gun bheum	777
8.7	Còmhlain a' tòiseachadh le suathach	778
8.7.1	Còmhlan /st/ gun bheum	778
8.7.2	Còmhlan /s't'/ gun bheum	779
8.7.3	Còmhlan /st/ gun bheum	780
8.7.4	Còmhlan /s'k'/ gun bheum	780
8.7.5	Còmhlan /sk/ gun bheum	781
8.7.6	Còmhlan /xk/ gun bheum	782
8.8	Còmhlain a' tòiseachadh le sònarach	783
8.8.1	Còmhlan /Nt ^h / gun bheum	783
8.8.2	Eachdraidh /Nt ^h / gun bheum	783
8.8.3	Còmhlan /N't ^h / gun bheum	784
8.8.4	Eachdraidh /N't ^h / gun bheum	784
8.8.5	Còmhlan /nt ^h / gun bheum	785
8.8.6	Còmhlan /Lt ^h / gun bheum	785
8.8.7	Còmhlan /Lt ^h r/ gun bheum	786
8.8.8	Còmhlan /L't ^h / gun bheum	786
8.8.9	Còmhlain /Lt ^h N'/ gun bheum	788
8.8.10	Còmhlan /rt/ gun bheum	788
8.8.11	Còmhlan /rI'/ gun bheum	789
8.8.12	Còmhlan /RN/ gun bheum	790
8.8.13	Còmhlan /RS/ gun bheum	790
8.8.14	Còmhlan /RSt/ gun bheum	791
8.8.15	Còmhlan /RSN/ gun bheum	791
8.8.16	Còmhlan /r'p ^h / gun bheum	792
8.8.17	Còmhlan /rk ^h / gun bheum	792
8.8.18	Còmhlan /r'k ^h / gun bheum	792
9	<i>Tar-cheangal agus Sandhi</i>	793
10	<i>Morfa-fòn-eòlas</i>	797
MÙTHAIDHEAN AIG TOISEACH FACAIL		797
10.1	Coitcheann	797
10.2	Mùthaidhean consanach	800
10.3	Mùthaidhean ro-fhuaimreagach	816
10.4	Dàimhealachd eadar mùthaidhean consanach agus ro-fhuaimreagach	818
MÙTHAIDHEAN GUN A BHITH AIG TOISEACH FACAIL		819
10.5	Palatachadh	819
10.5.1	Palatachadh consanach	819
10.5.2	Palatachadh fuaimreagach	825
10.6	Mùthaidhean ann an Cainneachd	831
10.7	Mùthaidhean air an cothlamadh	835
10.8	Mùthaidhean fuaimreagach eile	836
11	<i>Prìomh Aomaidhean sa Chinneachadh Fhogharach</i>	840
11.1	Dì-bhileachadh air seann o	840
11.2	Buaidh chonsan air timbre fhuaimreag	842

11.2.1	Co-choslachadh ais-cheumnach	843
	Palatachadh	843
	Vèilearachadh agus ìsleachadh	843
11.2.2	Co-choslachadh for-cheumnach	846
	Palatachadh	846
	Cruinne	847
	Buaidh aig fuaimnean-‘r’ aig toiseach facail	850
11.3	Dà-fhogharachadh agus fadachadh fhuaimreag	853
11.3.1	Ro shònaraich neo-shèimhichte	853
11.3.2	Ro shuathaich	858
11.4	Fuaimreagan srònach	864
11.5	Palatachd sna consain bhilich	864
11.6	Suathaich agus hiatas	869
11.7	Seann dà-fhogharan aí, áe, oí, óe	874
11.8	Svarabhakti	876
11.9	Seann Ghàidhlig */ö/ no */ə/	876
11.10	Co-choslachadh agus dì-choslachadh ann an còmhlain chonsan	878
11.11	Consain ailbhealach ann am faclan-iasaid bhon Bheurla	879
11.12	Ro-analachadh	882
12	Iosaglosan	883
	<i>Clàir-Amais</i>	893
1.	Dualchainnt Ghàidhlig Gheàrrloch agus riochdan eile bho Ghàidhlig na h-Alba	893
2.	Seann Ghàidhlig agus Meadhan-Ghàidhlig	940
3.	Nuadh-Ghàidhlig Thràthail agus Nuadh-Ghàidhlig na h-Èireann	956
4.	Seann Lochlainnis	959
5.	Beurla (bhun-tomhasach) agus Beurla na h-Alba	961
6.	Seann Bheurla agus Meadhan-Bheurla	966
7.	Seann Fhraingis	967
8.	Laideann	967
9.	Cuimris	967